

# Mainoskuvauksen ja kuvien käytön hinnoittelusta

## Taustaa

Tekijänoikeuslaki muuttui Suomessa vuonna 1995 siten, että erillinen valokuvlaki kumottiin ja valokuvan suoja siirrettiin Tekijänoikeuslakiin. Samalla kumottiin ns. tilatun valokuvan säännös, jossa oikeus tilattuun valokuvaan siirtyi tilaajalle. Nykyisin voimassaolevan lain mukaan: valokuvaajalla on yksinomainen oikeus määrätä valokuvasta, muuttumattomana tai muutettuna; valmistamalla siitä kappaleita; sekä näyttämällä sitä julkisesti.

## Johdanto

Nämä ohjeet noudattavat kansainvälistä käytäntöä myydä mainoskuvien käyttöoikeuksia. Tämä käytäntö on myös Suomen tekijänoikeuslain mukainen.

Tämän mukaan valokuvaajan lasku sisältää normaalisti oikeuden valokuvan ensikäyttöön, joka määritellään käytettävien medioiden, käyttöajan ja maantieteellisen levikin mukaan. Siis laskun maksamalla asiakas saa valokuvaan rajatun käyttöoikeuden, ei omistusoikeutta. Ensikäytön jälkeenkin kuvat säilyvät lain mukaan kuvaajan omaisuutena. Näin kaikesta kuvien lisäkäytöstä on sovittava erikseen.

## Laskentaperuste lisäkäytölle

Kuvien mahdollisen lisäkäytön hinnoitteluksi määritellään laskentaperuste (jonka lyhenteenä käytämme jatkossa LP). Kuvien lisäkäytön hinta määritellään prosentteina tästä perusteesta. Tämä laskentaperuste olisi hyvä sopia jo ensimmäisessä kustannusarviossa, ja se on normaalisti vähintään kuvaustyön hinta.

Jos kuvaajan luova osuus kuviiin on selvästi normaalia suurempi, myös laskentaperusteeksi voidaan sopia suurempi luku kuin kuvaustyön hinta. Jos taas kuvaus käsittää useita kuvia tai versioita, jokaiselle yksittäiselle kuvalle voidaan määrittää oma laskentaperuste lisäkäytölle.

## Yksinoikeus käyttöön

Kuvan tilaaja ei luonnollisestikaan halua, että kuva joutuu kilpailijan haltuun tai että se yhdistetään muihin tuotteisiin alkuperäisen käyttölupa-ajan päättymisen jälkeen.

Tämän estämiseksi kansainvälinen ehdotus on, että kuvaaja ei myisi kuvia muualle (vaikkapa kuvatoimistolle) ennen kuin neljä vuotta on kulunut alkuperäisen käyttöluvun päättymisestä, ellei muuta sovita. Kussakin tapauksessa yksinoikeusaika tulisi sopia ennen kuvausta Erityisen pitkää yksinoikeusaikaa voi pitää kuvauksen hintaan vaikuttavana tekijänä.

Yksinoikeusajan päättyessä kuvaajan tulisi tarjota ensiksi alkuperäiselle tilaajalle mahdollisuutta yksinoikeusajan jatkamiseen sovittavasta summasta.

## Kuvien ensikäyttö Suomessa

- **Käyttöaika yksi vuosi:** Sopimuksen mukaan kaksi tai kolme mediaa seuraavista: aikakauslehti, sanomalehti, ulkomainonta, juliste, esite, myymälämainonta, suorapostitus, TV, pakkaus. Suositus on, että kolmas media olisi "lisämedia", siis merkitykseltään suppeampi.

- **Käyttöaika kaksi vuotta:** Yksi yllä mainituista medioista.